

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Mfv.IV.10.059/2025/4.

A tanács tagjai:

a tanács elnöke
előadó bíró
bíró
bíró
bíró

A felperesek:

I. rendű,
II. rendű,
III. rendű,
IV. rendű
V. rendű

Az I.-II.-III.-IV.-V. rendű felperesek képviselője:

Dr. T. Tóth Balázs ügyvéd
dr. Sztrókay Eszter Judit ügyvéd (
dr. Paragh Györgyi alkalmazott ügyvéd)

és
eljáró jogi képviselő:

Az alperes:

Belső-Pesti Tankerületi Központ

Az alperes képviselője:

A per tárgya:

Közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I., III., IV., V. rendű felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.252/2024/14.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 5.M.70.706/2022/50-I.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.252/2024/14. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az I., III., IV. és V. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 571.500 (ötszázhetvenegyezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Mfv.IV.10.059/2025/4.

Megállapítja, hogy a 2.456.767 (kétmillió-négyszázötvenhatezer-hétszázhatvanhét) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek a Budapest VI. kerület, Kölcsey Ferenc Gimnázium tanáraiként álltak közalkalmazotti jogviszonyban, ahol az I. rendű felperes 2009. óta teljes munkaidőben testnevelés szakos tanárként, a III. rendű felperes 1993. augusztusa óta teljes munkaidőben matematika-kémia szakos tanárként, a IV. rendű felperes teljes munkaidőben 1988. óta magyar szakos tanárként, az V. rendű felperes pedig 1999. óta részmunkaidőben francia szakos tanárként végzett munkát. A felperesekkel szemben a Kölcsey Ferenc Gimnáziumban töltött évek alatt fegyelmi eljárás, illetve ehhez kapcsolódó munkáltatói intézkedés nem volt.
- [2] A köznevelési intézményeket érintő egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 36/2022. (II. 11.) Kormányrendeletben 2022. február 11-től meghatározták a sztrájk esetén irányadó még elégséges szolgáltatás mértékét és feltételeit a köznevelési intézményekre vonatkozóan 2022. június 1-jével a Kormányrendelet hatályát veszítette, azonban a még elégséges szolgáltatásra vonatkozó szabályok változatlan tartalommal törvényi szintre emelkedtek. A pedagógusok egy része, továbbá az őket képviselő szakszervezetek és a Tanítanék Mozgalom úgy értelmezte, hogy a Kormány a pedagógusok sztrájkjogát kiüresítette és törvényi szintre emelte a jogfosztásukat. Ezért többen arra az álláspontra jutottak, nem maradt más eszköz arra, hogy a pedagógusok kifejezzék az ezzel kapcsolatos véleményüket, mint a polgári engedetlenség. Ennek érdekében az V. rendű felperes 2022 februárjában részt vett polgári engedetlenségi akciókban. A Tanítanék Mozgalom aktivistájaként igyekezett információkkal ellátni a munkatársakat, koordinálni a tiltakozás hasonló formáját választó iskolai közösségeket. 2022 tavaszán, majd őszén a Tanítanék Mozgalom egyértelművé tette, hogy polgári engedetlenség keretében elsődleges céljuk a pedagógusok sztrájkjogának a helyreállítása, továbbá az oktatásban dolgozók bérének felemelése a diplomás átlag szintjére. A polgári engedetlenségi megmozdulások során az abban résztvevő pedagógusok legkésőbb a megmozdulás napján reggel 8:00 óráig írásban nyilatkoztak arról, hogy az adott napon polgári engedetlenség miatt nem veszik fel a munkát.
- [3] 2022. szeptember 5-én a felperesek – a II. rendű felperes kivételével – az aznapra meghirdetett polgári engedetlenségben vettek részt. Ezen a napon egy nyilatkozatot tettek közzé a Tanítanék Mozgalom Facebook oldalán. A nyilatkozat egyebek között tartalmazta, hogy a polgári engedetlenséggel érintett napokon nem veszik fel a munkát, nem folytatnak oktatási, nevelési tevékenységet. A nyilatkozat arra is kitért, hogy a nyilatkozattevők tudatában vannak a szabályszegésüknek és vállalják ennek a következményeit. A nyilatkozat szerint a polgári engedetlenségi akcióban résztvevők célja a pedagógusok sztrájkjogának helyreállítása, a méltatlan bérezés enyhítése és a gyermekek jövőjét érintő oktatási kérdések megoldása volt.
- [4] 2022. szeptember 9-én a tankerületi igazgatóhelyettes az I., III., IV. és V. rendű felperesekkel írásban közölte, hogy a 2022. szeptember 5-i eseményt a munkától történt jogosulatlan távolmaradásnak tekinti. Felhívta a figyelmet arra, hogy a munkafelvétel ismételt megtagadását a közalkalmazotti jogviszonyból eredő lényeges kötelezettség szándékos és

Mfv.IV.10.059/2025/4.

jelentős mértékű megszegésének fogja tekinteni, ami alapot adhat rendkívüli felmentésre. Ezért a hasonló magatartástól való tartózkodásra szólított fel.

- [5] 2022. szeptember 13-án az I., II. és III. rendű felperesek ismét polgári engedetlenségben vettek részt. Ezen a napon nem került fel közlemény a Tanítanék Mozgalom közösségi oldalára.
- [6] 2022. szeptember 21-én és 29-én a Kölcsény Ferenc Gimnáziumban polgári engedetlenség és sztrájk is zajlott, az érintett pedagógusok saját döntése volt, hogy melyik listára iratkoznak fel. A 2022. szeptember 21-i polgári engedetlenségben a II. rendű felperes kivételével valamennyi felperes részt vett. A Tanítanék Mozgalom Facebook oldalán kitett közlemény pedig alapvetően megegyezett a szeptember 5-i közleménnyel. 2022. szeptember 29-én a II. rendű felperes kivételével a többi felperes részt vett az aznapi polgári engedetlenségben és a korábbival azonos közleményt tettek közzé a Tanítanék Mozgalom Facebook oldalán.
- [7] Az alperes 2022. szeptember 30-án rendkívüli felmentéssel szüntette meg a felperesek közalkalmazotti jogviszonyát. Az I. és III. rendű felperesre vonatkozó munkáltatói intézkedés indokolása arra vonatkozott, hogy a munkavégzési kötelezettségüknek 2022. szeptember 5-én, 13-án, 21-én és 29-én nem tettek eleget, amikor jogellenes munkabeszüntetésben vettek részt. Ezt az alperes a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 52. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerinti magatartásnak tekintette, mivel többszöri, szándékos, jogellenes munkabeszüntetés valósult meg, ami jelentős mértékű kötelezettségszegést eredményezett. Az alperes a rendkívüli felmentésben a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 45. §-ára hivatkozva a tanulók érdekei, jogai veszélyeztetését is állította, továbbá a tankötelezettség teljesítésének a korlátozását. A felperesek magatartását a 2022. szeptember 9-én közölt figyelmeztetés szerint értékelte, amelyben felszólították őket, hogy tartózkodjanak a hasonló magatartástól, ennek ellenére további három alkalommal ismételten megszegték a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségüket.

A IV. és V. rendű felperesek rendkívüli felmentésének indokolása a jogellenes munkabeszüntetés indokaként 2022. szeptember 5, szeptember 21. és szeptember 29. napját jelölte meg, továbbá a 2022. szeptember 21. és szeptember 29. napját, mint a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettség ismételt megszegésének időpontját tüntette fel.

A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme

- [8] A felperesek a keresetükben a rendkívüli felmentések jogellenességének jogkövetkezményeként felmentési időre járó távolléti díj és végkielégítés jogcímén kérték az alperes marasztalását. A felmentési időre járó távolléti díj összegét az I. rendű felperes 1.364.160 forintban, a III. rendű felperes 4.227.475 forintban, a IV. rendű felperes 3.666.184 forintban, az V. rendű felperes 1.403.136 forintban határozta meg. A végkielégítés összegét az I. rendű felperes 1.705.200 forintban, a III. rendű felperes 4.831.400 forintban, a IV. rendű felperes 5.499.276 forintban, az V. rendű felperes 1.870.848 forintban jelölte meg. A marasztalási összegben túl az egyenlő bánásmód megsértése miatt sérelemdíj címén személyenként további 1.000.000 forint megfizetésére is kérték kötelezni az alperest. A felperesek a munkáltatói intézkedés jogellenességének megállapítására irányuló kereseti kérelmüket elsődlegesen az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére, másodlagosan a rendkívüli felmentés törvényi feltételeinek hiányára, harmadlagosan pedig joggal való visszaélésre alapították.
- [9] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperesek több alkalommal szándékosan megszegték a közalkalmazotti jogviszonyukból eredő alapvető kötelezettségeiket. Vítatta az egyenlő bánásmód követelményének megsértését, továbbá a

Mfv.IV.10.059/2025/4.

joggal való visszaélést is, mivel álláspontja szerint a felperesek jogviszonyának megszüntetésére nem a véleményük kinyilvánítása vagy ahhoz kapcsolódó megtorlás, hanem a munkavégzéssel összefüggő kötelezettségeik megszegése miatt került sor.

Az első-és másodfokú bíróság ítélete

- [10] A Fővárosi Törvényszék az 5.M.70.706/2022/50-I. számú ítéletével kötelezte az alperest felmentési időre járó távolléti díj címén az I. rendű felperes részére 1.364.160 forint, a II. rendű felperes részére 1.461.600 Ft, a III. rendű felperes részére 4.227.475 forint, a IV. rendű felperes részére 3.666.184 forint, az V. rendű felperes részére 1.403.136 forint és ezen összegek után 2022. október 14-től a kifizetéstől számított késedelmi kamat megfizetésére. Kötelezte az alperest végkielégítés jogcímén az I. rendű felperes részére 1.705.200 forint, a II. rendű felperes részére 1.948.800 forint, a III. rendű felperes részére 4.831.400 forint, a IV. rendű felperes részére 5.499.276 forint, az V. rendű felperes részére 1.870.848 forint és ezen összegek után 2022. október 14-től a kifizetésig számított késedelmi kamata megfizetésére. Kötelezte az alperest felperesek részére egyetemlegesen 3.330.600 forint + áfa perköltség megfizetésére. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Megállapította, hogy az eljárás illetékét az állam viseli.
- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában a felperesek keresetét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 342. § (4) bekezdése szerint a keresetben meghatározott sorrendben vizsgálta. Ennek során elsődlegesen az egyenlő bánásmód megsértését értékelte.
- [12] Rámutatott arra, hogy a felperesek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 8. § és 7. § (2) bekezdésére hivatkozva megjelölték védett tulajdonságukat - politikai vagy más véleményüket – és azt állították, hogy e véleményük miatt részesültek kedvezőtlenebb bánásmódban a velük összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest.
- [13] Nem fogadta el az alperes azon védekezését, hogy a munkáltatói
a felperesek véleményét az egyének szintjén nem ismerte, mert az iskolák folyamatos tájékoztatásából és a média információiból nyilvánvalóan tudott a 2022. tavaszán megindult polgári engedetlenségi mozgalom konkrét céljairól, az a perbeli időszakban az egyik legjelentősebb közéleti események közé tartozott. Az alperes vezetőjeként a rendszeres adatszolgáltatásokból is tudnia kellett arról, hogy mely személyek vettek részt a polgári engedetlenségben.
- [14] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperesek megjelölt tulajdonsága megfelelt az Ebktv. 8. § (1) bekezdés j) pontjában meghatározott politikai vagy más véleménynek, a polgári engedetlenségi nyilatkozatok kitöltése pedig politikai véleménynyilvánításnak, illetve a tiltakozás kifejezése módjának minősült.
- [15] A felperesek nyilatkozata szerint a velük összehasonlítható helyzetben lévő személyektől - azoktól a pedagógusoktól, akik az oktatási kormányzattal egyetértettek, nem osztották a felperesek véleményét vagy egyetértettek velük, de nem tartották alkalmazhatónak a polgári engedetlenséget – az alperes a felpereseket valóban megkülönböztette, ugyanakkor az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ennek észszerű indoka az volt, hogy ők nem vettek részt a polgári engedetlenségben, tehát nem tanúsítottak jogsértő magatartást. Mindezek alapján az Ebktv. 7. § (2) bekezdés b) pontja alkalmazásával eredményesen kimentettnek tekintette az alperes eljárását és megállapította, hogy az alkalmazott jogkövetkezmény nem sértette az egyenlő bánásmód követelményét, mert annak tárgyilagos mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő észszerű indoka volt. Rámutatott arra is, hogy az alperes nem szüntette meg valamennyi polgári engedetlenségben résztvevő pedagógus

Mfv.IV.10.059/2025/4.

jogviszonyát, vagyis a felperesek jogviszonya megszüntetésére nem politikai véleményük miatt került sor. Így arra következtetett, hogy az alkalmazott jogkövetkezmény, vagyis a rendkívüli felmentések és a felperesek politikai véleménynyilvánítása között nem volt okozati összefüggés.

- [16] Az elsőfokú bíróság ezt követően a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 33/A. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt rendkívüli felmentés törvényi követelmények megvalósulását vizsgálta. Megállapította, hogy az I, III., IV. és V. rendű felperesek a munkáltatói jognyilatkozatban foglalt időpontokban tudatosan, a következményeket felvállalva nem tartották meg a tanóráikat, amely a munkavállaló (közalkalmazott) legalapvetőbb, vagyis lényeges kötelezettsége szándékos megszegésének minősült.
- [17] A felperesek nyilatkozata, valamint az intézmény igazgatójának tanúvallomása alapján – amely szerint a perbeli időszakban az alperesi oktatási intézményben a pedagógusok számára nem volt elvárás, hogy tanórákon kívül is az iskolában tartózkodjanak – arra a következtetésre jutott, hogy a rendelkezésre állási kötelezettség megszegését az alperes nem bizonyította.
- [18] A kötelezettségszegés jelentős mértéke körében az elsőfokú bíróság csak azon eseteket vizsgálta, amikor az alperes a felmentési jogának gyakorlására a törvényben meghatározott szubjektív határidőn belül került sor. E körben rámutatott arra, hogy a jogellenes munkabeszüntetések időpontjai egymástól jól elhatárolhatóak voltak, ezért azok nem minősültek folyamatos kötelezettségszegésnek, így csak a közlést megelőző 15 napon belül történt munkamegtagadások képezhették jogszerű indokát a felmentésnek. Mindezek alapján a felmentés közlésének időpontját figyelembe véve kizárólag a 2022. szeptember 21-ei és 29-ei polgári engedetlenség kapcsán találta indokoltnak az elmaradt tanórák számának meghatározását, amely a KRÉTA rendszer adatai alapján az I. rendű felperes esetében 5, a III. és IV. rendű felperesnél 9, az V. rendű felperesnél pedig 6 óra volt.
- [19] Nem találta ugyanakkor bizonyítottnak az az I. rendű felperes esetében, hogy 2022. szeptember 21-én az iskolai atlétikai csapatot kísérte versenyre, mert tanú vallomása szerint erre a feladatra nem az I. rendű felperes volt kijelölve. Ebből következően az I. rendű felperesnek azon a napon 3 tanórát kellett volna megtartania, amit elmulasztott. A IV. rendű felperes esetében a KRÉTA rendszer adatait figyelembe véve arra az álláspontra helyezkedett, hogy az érintett csupán állította, ugyanakkor nem bizonyította, hogy a végzősök tanóráit a polgári engedetlenség idején megtartotta. 2022. szeptember 21-én a IV. rendű felperes 6. óráját a hozzá beosztott kistanár, tartotta meg, ugyanakkor az nem volt igazolt, hogy ez a polgári engedetlenség hiányában is nélküle megtartott tanóra lett volna.
- [20] Az elsőfokú bíróság az Mt. 56. § (4) bekezdésének megsértését állító felperesei állásponttal szemben rámutatott arra, hogy a munkáltatói jogkör gyakorló levele nem tartalmazott hátrányos jogkövetkezményt, azt csupán figyelemfelhívásnak tekintette. Annak sem tulajdonított jelentőséget, hogy a mulasztott napokra az alperes nem számfejtett illetményt a felpereseknek. Álláspontja szerint ezért a kétszeres értékelés tilalmát az alperes nem sértette meg, a figyelmeztetésben megjelölt napokat figyelembe kellett venni a rendkívüli felmentés értékelése során.
- [21] Az elsőfokú bíróság következtetése szerint azonban az elmulasztott tanórák száma nem volt olyan mértékű, amely a hosszú évek óta pedagógusként munkát végző felperesek esetében megalapozhatta a kötelezettségszegés jelentős mértékét. E körben figyelemmel volt arra, hogy az alperes irányítása alá tartozó más középiskoláknál 2022. szeptembert követően nagyobb mértékű munkabeszüntetések is történtek a polgári engedetlenség keretében, ugyanakkor az érintettek közalkalmazotti jogviszonyát mégsem szüntette meg a munkáltató.

Mfv.IV.10.059/2025/4.

- [22] A kötelezettségszegés jelentős mértékének megítélése során a felperesek szándékát is értékelte. Megállapította, hogy kötelezettségszegésük nem hanyagságnak tudható be, hanem az Alaptörvényben biztosított véleménynyilvánítási joguk gyakorlásának, amelynek során a közoktatással kapcsolatos álláspontjukat kívánták kifejezni. Céljuk a pedagógusok és a diákok helyzetének javítása és a közoktatási rendszer megreformálása volt. A munkavégzés megtagadását minden esetben előzetesen bejelentették, ezzel elősegítették a helyettesítésük megoldását. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperesek olyan súlyú és mértékű problémákra reagáltak, amelyre tekintettel az alperes által alkalmazott jogkövetkezmény nem állt arányban a jogsértő magatartással.
- [23] A kötelezettségszegés mértéke kapcsán értékelési körébe vonta azt is, hogy a jogszerűen folytatott sztrájk milyen mértékű óraszámot érintett volna 2022. szeptember 21-én és szeptember 29-én és megállapította, hogy az I. rendű felperesnek e két napon összesen 4 órát, a III. rendű felperesnek 8 órát, a IV. rendű felperesnek 7 órát, az V. rendű felperesnek pedig 4 órát kellett volna megtartania. Érvelése szerint ezen óraszámok alapján nem igazolt, hogy a felperesek mulasztása a tanulók érdekeinek olyan fokú veszélyeztetésével járt, amely jogszerűen megalapozta a rendkívüli felmentést, ezért a kötelezettségszegés jelentős mértéke hiányában az intézkedés jogellenességét állapította meg és az alperest a kereset szerint a felmentési időre járó távolléti díj és végkielégítés megfizetésére kötelezte.
- [24] Az elsőfokú bíróság az Mt. 7. § (1) bekezdése alapján nem találta bizonyítottnak az alperes joggal való visszaélését. Álláspontja szerint bizonyítékok hiányában, a pusztán felperesi feltételezésekre alapítva a joggal való visszaélés megállapítására nem volt lehetőség.
- [25] A peres felek fellebbezése, valamint az alperes fellebbezési eljárásban előterjesztett csatlakozó fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.252/2024/14. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét a II. rendű felperes tekintetében helybenhagyta, egyebekben megváltoztatta és az I., III., IV. és V. rendű felperesek keresetét elutasította. Az alperes perköltség fizetésére kötelezését mellőzte és az I., III., IV., és V. rendű felpereseket egyetemlegesen kötelezte az alperes javára 2.379.750 forint + áfa elsőfokú perköltség megfizetésére.
- [26] Kötelezte az I., III., IV., és V. rendű felpereseket 1.378.750 + áfa másodfokú perköltség egyetemleges megfizetésére. Megállapította, hogy a le nem rótt 2.238.246 forint fellebbezési illetéket az állam viseli.
- [27] Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy az elsőfokú ítéletet a Pp. 373. § (1) bekezdése alapján a fellebbezések, a csatlakozó fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelmek korlátai között bírálta felül, ezért nem érintette a sérelemdíjat elutasító ítéleti rendelkezést. Álláspontja szerint a felülbírálattal érintett körben az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges bizonyítást lefolytatta, azonban az alkalmazandó anyagi jogszabályok és a bizonyítékok részben téves értékelésével döntése nem volt teljeskörűen megalapozott, ezért az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása volt indokolt.
- [28] A másodfokú bíróság alaposnak találta az alperes fellebbezését a rendkívüli felmentés jogának határidejét érintő törvényi szabályozással és a folyamatos kötelezettségszegésre vonatkozó hosszú ideje egységes bírói jogértelmezéssel összefüggésben. Rögzítette, hogy a rendkívüli felmentés esetében a határidő számítása szempontjából nem a közlésnek, hanem a jognyilatkozat megtétele időpontjának volt jelentősége. Mivel az alperes 2022. szeptember 30-án valamennyi felperesre vonatkozóan kibocsátotta a rendkívüli felmentéseket és haladéktalanul intézkedett azok közlése iránt, ezért ehhez az időponthoz képest kellett vizsgálni határidő megtartottságát. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a helyes jogértelmezés szerint az azonos vagy hasonló jellegű kötelezettségszegések esetén a joggyakorlásra előírt határidő akkor kezdődik, amikor az utolsó kötelezettségszegés a munkáltatói jogkör gyakorló tudomására jut (BH2000.32.). Mivel a felperesek egyes

Mfv.IV.10.059/2025/4.

munkanapokra vonatkozó polgári engedetlenségei ugyanazon törekvésekhez, szempontokhoz igazodtak, ezért jellegükre, vagyis az érintett magatartásra tekintettel is azonosnak minősültek függetlenül attól, hogy a felperesek minden egyes napra külön nyilatkoztak a részvételi szándékukról. A rendkívüli felmentések közlését megelőzően a felperesek 2022. szeptember 29-én vettek részt utoljára polgári engedetlenségben, ezért az alperes a Kjt. 33/A. § (3) bekezdése szerint meghatározott tizenöt napon belül bocsátotta ki a rendkívüli felmentéseket, vagyis a 2022. szeptemberi folyamatosnak minősülő kötelezettségszegések tekintetében a jogát határidőben gyakorolta.

- [29] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az ügy megítélését érdemben az is befolyásolta, hogy a kétszeres értékelés tilalmára tekintettel, mely magatartások képezhették a rendkívüli felmentések indokát. Ebben a kérdésben a másodfokú bíróság a felperesek fellebbezését megalapozottnak találta. Utalt arra, hogy a bírói gyakorlat szerint azok a magatartások, események önállóan nem képezhetik a jogviszony megszüntetésére vonatkozó intézkedés indokát, amit a munkáltató korábban írásbeli figyelmeztetéssel szankcionált (EBH2016.M.27., Kúria Mfv.10.073/2021/4.). A jogszabályi rendelkezések és a bírói gyakorlat egyértelműen elkülöníti egymástól az írásbeli figyelmeztetést és az Mt. 56. § (1) bekezdése szerinti hátrányos jogkövetkezményt. A kollektív szerződésben, illetve a munkaszerződésben szabályozott hátrányos jogkövetkezménytől eltérően, a figyelmeztetés lehetősége a munkáltató ellenőrzési és utasítási jogából fakad. A perbeli írásbeli intézkedés megfelel a bírói gyakorlat szerinti, a munkafegyelmet biztosító olyan eszköznek, amellyel a munkáltató diszkrecionális jogkörében eljárva felhívja a munkavállaló figyelmét az általa helytelenített magatartástól való tartózkodásra, adott esetben szankció kilátásba helyezésével. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben ezért úgy értékelte, hogy az írásbeli figyelmeztetésben szereplő mulasztás a rendkívüli felmentések indokaként nem, kizárólag az abban megjelölt magatartás súlyának értékelése körében volt figyelembe vehető.
- [30] Annak a ténynek, hogy az alperes a polgári engedetlenséggel érintett munkanapokra nem számfejtett illetményt a felperesek számára nem tulajdonított jelentőséget, mert a munkáltató nyilatkozata ettől függetlenül is írásbeli figyelmeztetésnek minősült. Ennek eredményeképpen az I., III, IV. és V. rendű felperesek esetében a 2022. szeptember 5-ei, a II. rendű felperes esetében pedig a 2022. szeptember 13-i események nem képezhették a közalkalmazotti jogviszony megszüntetésének indokát.
- [31] Az ítéltábla a II. rendű felperest illetően alaptalannak találta az alperes fellebbezését és e körben a keresetnek helyt adó elsőfokú ítéleti rendelkezést helybenhagyta.
- [32] Az alperes által becsatolt KRÉTA rendszer nem vitatott adatai alapján az I. rendű felperes esetén ugyanakkor nem találta bizonyítottnak azt az állítást, hogy 2022. szeptember 21-én munkaköri feladatként versenyre kísért a diákokat, mert az intézményvezető tanúvallomása szerint erre a feladatra nem ő lett kijelölve.
- [33] A IV. rendű felperes esetében azért találta alaptalannak a fellebbezést, mert a per során nem került igazolásra, hogy a mentorált tanár, órátartása a mentorálás rendje szerint zajlott és az órán polgári engedetlenség hiányában sem kellett volna jelen lenni. A két felperes esetében rögzítette, hogy a munkaköri feladatok elmulasztásával indokolt rendkívüli felmentés esetén a bizonyított indokkal szemben a munkavállalót terheli a kötelezettség teljesítésének bizonyítása (BH2004.2008.). Mindezek alapján egyetértett az elsőfokú bíróság I. és a IV. rendű felperes mulasztásaira levont következtetésével.
- [34] A jogerős ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a folyamatos kötelezettségszegéssel és a szubjektív határidővel kapcsolatos eltérő jogi álláspontja miatt tévesen határozta meg az elmulasztott tanórák számát. Az írásbeli figyelmeztetéssel érintett nap kivételével ezért megállapította, hogy az I. rendű felperesnek 3 napon 12 órája, a III. rendű felperesnek 3 napon 14 órája, a IV. rendű felperesnek 2 napon 9 órája, az V. rendű felperesnek pedig 2 napon 6

Mfv.IV.10.059/2025/4.

órája maradt el.

- [35] A másodfokú bíróság a felperesek kötelezettségszegéseit jelentősnek is ítélte, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem vett figyelembe valamennyi releváns körülményt.
- [36] Kifejtette, hogy a rendkívüli felmentések indoklásából következően az intézkedés alapját nem csupán a tanórák, hanem az egyéb munkaköri feladatok és a rendelkezésre állási kötelezettség elmulasztása is képezte. A felperesek polgári engedetlenséget megelőző írásbeli nyilatkozataiból, továbbá a perbeli nyilatkozataikból is az következett, hogy a munkavégzést teljeskörűen megtagadták ezeken a napokon, amelyet az elsőfokú bíróság egyáltalán nem értékelt. Jelentőséget tulajdonított tanú azon állításának is, hogy a polgári engedetlenségben résztvevő pedagógusokkal nem tudott számolni az esetleges helyettesítések kapcsán, vagyis nem tudott rendelkezni a munkaerejükkel. Emiatt nem volt jelentősége annak, hogy a felperesek bent tartózkodtak-e az iskolában és téves volt a munkáltató eltűrt gyakorlatával kapcsolatos érvelés is.
- [37] Az alperes írásbeli figyelmeztetését követően a felpereseknek számolni kellett a konkrét, súlyos jogkövetkezményekkel. Az elsőfokú bíróság tévesen vonta értékelése körébe a sztrájkban résztvevő kollégák mulasztásait is, mivel a felperesek tudatosan elhatárolódtak a sztrájkjog gyakorlásától, továbbá a tiltakozás általuk választott módja a törvényi garanciális elemek tekintetében eltért a sztrájktól, így az a jogszabályi kereteken kívüli eljárásnak minősült, amivel a felperesek elestek a sztrájkhoz kapcsolódó munkajogi védelemtől is.
- [38] A másodfokú bíróság érvelése szerint az elsőfokú bíróság tévesen vizsgálta az alperesi tankerülethez tartozó, a 2022/2023-as tanévben megvalósult mulasztásokat is, mert a jogviszonyt megszüntető jognyilatkozat jogszerűségét az annak kibocsátásakor fennállt tények alapján kellett elbírálni. E körben rögzítette, hogy a tankerület pedagógusai közül 2022. szeptember 30-áig a felperesek mulasztották a legtöbb napot.
- [39] A felperesek a munkaköri kötelezettségüket szándékosan szegték meg, tudatosan vállalva a polgári engedetlenséghez kapcsolódó jogkövetkezményeket. A bírói gyakorlat alapján rámutatott arra, hogy a jogosulatlan mulasztás csekély mértékben is elégséges indoka lehet a jogviszony azonnali hatályú megszüntetésének. Mindezek alapján a rendkívüli felmentéseket az I., III., IV. és V. rendű felperesek esetében jogszerűnek ítélte.
- [40] A másodfokú bíróság az egyenlő bánásmód megsértése körében a felperesek fellebbezését alaptalannak, az alperes fellebbezését és csatlakozó fellebbezését azonban részben alaposnak találta. A védett tulajdonság körében rögzítette, hogy a felperesek perben tett következetes állítása szerint polgári engedetlenségi mozgalomban történő részvételük a pedagógusok illetményével, a sztrájkjog jelentős korlátozásával és a közoktatás helyzetével kapcsolatos álláspontjuk következetes és rendszerszintű kinyilvánítása volt, amely megfelelt az Ebktv. 8. § j) pontja alapján a politikai vélemény fogalmának, mivel nemcsak a saját jogviszonyukat illetően, hanem társadalmi szinten releváns kérdésekben is megnyilvánultak. Az elsőfokú bíróság ezért helyesen tekintette politikai véleménynek a felperesek véleményét és e körben helytállóan vizsgálta az egyenlő bánásmód megsértését is. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok Pp. 279. § (1) bekezdése szerinti értékelésével helytállóan vonta le azt a következtetést is, hogy munkáltatói jogkör gyakorlójának nem volt szüksége a felperesek egyéni céljainak ismeretére, hiszen a polgári engedetlenségi mozgalom nem egyéni ügyben, hanem a pedagógus hivatásrendet, továbbá a közoktatásban tanuló gyermekeket érintő kérdésekben alkotott vélemény volt. A rendkívüli felmentés mint hátrány megjelölése mellett ezért a felperesek eleget tettek a tényállítási és valószínűsítési kötelezettségüknek, ezért az alperesnek kellett a kimentéses bizonyítás szabályai alapján igazolni, hogy hiányzott az okozati összefüggés a védett tulajdonság és a bekövetkezett hátrány között. Ennek részeként igazolhatták más szempontokat is, tehát azt, hogy nem a védett tulajdonságot értékelték (EBH2019.M.26.).

Mfv.IV.10.059/2025/4.

- [41] A jogerős ítélet szerint a minősített kötelezettségszegés a II. rendű felperes kivételével megállapítható volt. Ennek azért tulajdonított jelentőséget, mert a következetes bírói gyakorlat szerint a kötelezettségszegés esetén a joggal való visszaélés és az egyenlő bánásmód megsértése csak szűk körben valósulhat meg (EBH2014.M.25.).
- [42] A másodfokú bíróság azért találta alaposnak a csatlakozó fellebbezést, mert önmagában a védett tulajdonság fennállásából nem következett, hogy az alperes a véleményük, annak kinyilvánítása miatt bocsátotta el a felpereseket. A felperesek magatartása ugyanis nem csupán a vélemény kinyilvánításában realizálódott, hanem a munkavégzés megtagadásában is. A rendelkezésre álló iratokból megállapítható volt, hogy az alperes döntésének, vagyis a felperesek kiválasztásának az alapja a kötelezettségszegés súlyosságán, vagyis az elmulasztott napok, tanórák, illetve a rendelkezésre állási kötelezettség megsértése mértékén alapult. Mivel a munkavégzés megtagadása jogellenes volt, ezért amiatt, hogy ez egyben a véleményük kinyilvánításához kapcsolódott, nem lehetett a véleménynyilvánítás miatti hátrányos megkülönböztetést megállapítani.
- [43] Az ítélet végül megállapította, hogy a keresetlevél beadásának időpontjára figyelemmel a joggal való visszaélést a felperesek érdekében állt bizonyítani. E körben rögzítette, hogy az igazgató véleményének elfojtása, mint jogsértő cél vagy eredmény nem volt értékelhető, mivel ilyen következmény az intézkedéssel közvetlenül érintett munkavállaló esetében eredményezhet jogellenességet, a törvényi szabályozás alapján pedig az alperes nem volt köteles az intézményigazgató véleményének beszerzésére. A másodfokú bíróság érvelése szerint a rendkívüli felmentések jogszerűségét nem érintette az sem, hogy bizonyítottan nem értett egyet a perbeli intézkedésekkel.
- [44] Mindezek alapján az ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a II. rendű felperes tekintetében helybenhagyta, az I., III., IV. és V. rendű felperesek tekintetében megváltoztatta és a keresetet elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

- [45] Az I., III., IV. és V. rendű felperesek a felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát, harmadlagosan pedig a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára történő utasítását, továbbá az alperes perkielégében történő marasztalását kérték.
- [46] A felperesek álláspontja szerint a rendkívüli felmentések jogszerűsége körében a jogerős ítélet a Kjt. 33/A. §-ba ütközően jogszabálysértő.
- [47] Elsődlegesen kitértek arra, hogy a jogerős ítélet ugyan helyesen tekintette a 2022. szeptember 9-én kelt munkáltatói intézkedéseket munkáltatói figyelmeztetésnek, azonban az Mt. 56. § (2) bekezdése és a Pp. 279. §-a megsértésével jutott arra az álláspontra, hogy a figyelmeztetés nem járt a fegyelmezési jogkör gyakorlásán túlmenően a felperesek számára hátrányos jogkövetkezménnyel. A figyelmeztetéshez ugyanis bérlevonás is kapcsolódott, az eszközölt illetményelvonás hátrányos jogkövetkezmény volt, így további szankciót a megjelölt napokra vonatkozóan az alperes nem alkalmazhatott volna. Mindezek alapján a rendkívüli felmentések a kétszeres értékelés tilalmába is ütköznek. Vitatták továbbá a bérlevonás alkalmazását is, figyelemmel arra, hogy azt az Mt. 146. §-a kizárólag akkor tette volna lehetővé, ha a felperesek megszegték volna a rendelkezésre állási kötelezettségüket, azonban – az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint – ilyen nem történt. A polgári engedetlenség időtartama alatt az iskolában tartózkodtak és tanórán kívüli feladataikat látták el, vagyis rendelkezésre állási kötelezettségüknek eleget tettek, ezért okszerűtlen az az ítéleti következtetés, amely szerint e kötelezettségüket megszegték.

Mfv.IV.10.059/2025/4.

- [48] A másodfokú bíróság a jogerős ítéletében ugyan megállapította, hogy a szeptember 5-i mulasztás következményeként szeptember 9-én írásbeli figyelmeztetésben részesültek, így a kétszeres értékelés tilalma miatt ez a nap nem lehet a jogviszony megszűntető nyilatkozat indoka, de nem adta magyarázatát annak, hogy ez az általa önálló kötelezettségszegésként értékelt engedetlenségi akció hogyan viszonyul annak megállapításához, hogy valamennyi munkamegtagadást folyamatos kötelezettségszegésként kell értékelni. Ha pedig a szeptember 5-ei munkamegtagadás önálló kötelezettségszegés, akkor nem állítható, hogy a szeptember 13-ai, 21-ei és 29-ei részvétel folyamatos. Álláspontjuk szerint a munkamegtagadások azonos célja nem jelenti, hogy a kötelezettségszegések folyamatosnak minősülnek.
- [49] Az alperes a felmentésben négy napon folytatott munkamegtagadást rótt a felperesek terhére, amelyek azonban egy-egy napig tartottak és nyolc naponta ismétlődtek. A pedagógusok a részvételüket minden alkalommal önállóan, külön nyilatkozatban, az adott napra jelentették be, vagyis időben és tartalmukban is elkülönültek egymástól, ezért megszakításmentes, egynemű magatartássorozatnak nem tekinthetők. A másodfokú bíróság a Pp. 279. §-ba és 346. § (5) bekezdésébe ütközően okszerűtlenül, iratellenesen jutott arra a következtetésre, hogy a magatartások folyamatos kötelezettségszegést valósítottak meg. Álláspontjukat nemcsak az időbeli és tartalmában elkülönülő események, hanem az is alátámasztja, hogy részvételük minden esetben egyéni és független döntés volt, minden egyes polgári engedetlenség előtt külön közleményt jelentettek meg, a szeptember 21-ei és 29-ei események jogi minősítése is eltérő volt. Ennek megfelelően a szubjektív határidő minden egyes esemény tekintetében önállóan, az adott esemény munkáltató általi tudomásra jutásától kezdődik. Ezért téves és a Kjt. 33/A. § (3) bekezdésébe, valamint a Pp. 279. §-ába ütközik az az ítéleti álláspont, amely a munkamegtagadásokat folyamatos kötelezettségszegésként kezeli.
- [50] Mivel az alperesnek a 2022. szeptember 5-ei és a 2022. szeptember 13-ai munkamegtagadásról aznap reggel tudomása volt, ezért azzal kapcsolatosan a 2020. szeptember 30-án közölt felmentések elkéstek.
- [51] A felperesek vitatták a másodfokú bíróság azon megállapítását is, amely szerint megszegték volna a rendelkezésre állási kötelezettségüket. Álláspontjuk szerint ilyen tartalmú érvelést a rendkívüli felmentés nem tartalmazott, a felmentési okok köre pedig az MK 95. számú állásfoglalás alapján nem bővíthetőek. A rendelkezésre állási kötelezettségük megszegését rögzítő jogerős ítéleti megállapítás téves, ezért sérti a Pp. 263. § és 279. §-át, illetve az Mt. 52. § (1) bekezdés b) pontját, valamint a Kjt. 33/A. § (2) bekezdését is. Az intézményvezető tanúvallomása szerint az előírt tanórákon kívül nem kellett bent tartózkodni az iskolában és csak a megtartott kötelező órákat kellett a KRÉTA rendszerbe regisztrálni.
- [52] Hivatkoztak arra is, hogy több polgári engedetlenségben résztvevő pedagógushoz képest kisebb mértékben mulasztottak tanórákat.
- [53] Az I. rendű felperes a terhére rótt 2022. szeptember 21-én elmulasztott három tanóra elmulasztásával összefüggésben hangsúlyozta, hogy annak ellenére nem vett részt polgári engedetlenségben, hogy az ezzel kapcsolatos jelenléti ívet aláírta, mert ezen a napon versenyre kísérte a diákokat. Órái tehát a diákok versenyre kísérése miatt, nem pedig a polgári engedetlenség miatt maradtak el. Ennek az intézményvezető vallomása sem mondott ellent, aki csupán azt állította, hogy erre a feladatra nem az I. r. felperes volt kijelölve, azt azonban nem cáfolta, hogy az általa állított tevékenységet végezte. Esetében tehát nem az volt a kérdés, hogy 2022.szeptember 21-én elkísérte a gyerekeket, hanem az, hogy ezzel megszegte-e a rendelkezésre állási kötelezettségét, amely következtetést a peradatok nem támasztották alá.
- [54] A IV. rendű felperes a 2022. szeptember 21-én a felügyelete nélkül, „kistanár” által megtartott tanórával kapcsolatban a bizonyítás adataira – az igazgató, valamint az igazgatóhelyettes tanúvallomására –, valamint a 8/2013. (I. 30.) EMMI-rendeletre hivatkozott. Álláspontja

Mfv.IV.10.059/2025/4.

szerint az óra megtartását nem a polgári engedetlenség miatt ruházta át, azon ennek hiányában sem vett volna részt, ugyanis ez a mentortanári működés szakmailag indokolt és jogszerű rendje. Állításával szemben az alperesnek azt kellett volna a perben bizonyítania, hogy az ismertetett bizonyítékok és jogi érvek ellenére szándékosan nem tartotta meg azokat az óráit, amelyen neki részt vennie nem kellett és amelyet a mentoráltja ténylegesen megtartott.

- [55] A felperesek álláspontja szerint téves, iratellenes, ezért a Pp. 263. §-ába, 279. §-ába ütközik az a jogerős ítéleti megállapítás is, hogy nem álltak rendelkezésre a tanórán kívüli tevékenységre. intézményvezető ugyanis vallomásában nem ezt állította, csupán azt, hogy őket úgy kezelte, mintha nem lennének ott, nyilván a helyettesítés szempontjából sem vette figyelembe.
- [56] A felperesek sérelmezték, hogy az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták annak tényét is, hogy a polgári engedetlenségi mozgalom már 2022. február hónapban elkezdődött, amelyet az alperes huzamos ideig eltűrt, ezért alappal a közalkalmazotti jogviszony megszüntetésének indokaként nem vehető figyelembe. Az eltűrt gyakorlat ugyanis kizárja a megszüntető jognyilatkozat okszerűségét és jogszerűségét, ezáltal a Kjt. 33/A. § (1) bekezdése alapján gyakorolt azonnali hatályú felmentés megalapozottságát is. E tekintetben a jogerős ítélet nem tartalmaz indoklást, így azt sem, hogy a Pp. 346. § (5) bekezdése által előírtak ellenére a felperesek által hivatkozott kötelezően alkalmazandó precedensek figyelembe vételét a bíróság miért mellőzte. E körben a Kúria Mfv.VIII.10.150/2022/5. számú ítéletére hivatkoztak.
- [57] A rendkívüli felmentést szabályozó Kjt. 33/A. § (1) bekezdés a) pontjának törvényi tényállását elemezve a felperesek álláspontja szerint a bíróságoknak abban kellett állást foglalni, hogy a felperesek magatartása kötelezettségszegést valósított-e meg, az lényeges volt-e, mindezt a felperesek szándékosan vagy súlyos gondatlansággal tanúsították, illetve, hogy kötelezettségszegésük jelentős is volt. Valamennyi feltétel együttes fennállása esetén a kötelezettségszegés súlyát kell összemérni az arányosság követelményének szem előtt tartásával, a munkavállaló közalkalmazott előéletével, munkaviszonyának hosszával, a munkáltató hierarchiájában betöltött szerepével, valamint a speciális esetben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 63. § (1) bekezdés a) és d) pontjaival is. A munkáltatónak a szükségesség–arányosság tesztjét kellett elvégezni, amelyet azonban a jogerős ítélet mellőzött, ezért az a Kjt. 33/A. § (1) bekezdésébe, illetve a Pp. 279. §-ába ütközött.
- [58] Kifejtették, hogy a Kjt. 2. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Mt. 51. § (1) bekezdése, valamint 52. § (1) bekezdése a munkáltató és a munkavállaló alapvető kötelezettségeként a munkavégzési és rendelkezésre állási, illetve a bérfizetési kötelezettséget rögzíti. A munkavállaló illetményének, ezen keresztül a társadalmi megbecsültségének azonban a jogszabállyal meghatározott és előírt teljesítményével összhangban, egyensúlyban kell állnia, mert ha ez az egyensúly felbomlik, akkor felbomlik a felek egymással szembeni jogainak és kötelezettségeinek rendje is. Az érdekmérlegelés vizsgálata során az Mt. 6. § rendelkezéseit nem lehetett mellőzni, továbbá figyelemmel kellett lenni arra is, hogy a köznevelési törvény 63. § (1) bekezdés a) pontjával való összevetés során az egyes magatartások milyen súlyúak. E mérlegelésnek a felperesek álláspontja szerint nem lehet az az eredménye, hogy az adott helyzetben a tanárok anyagi megbecsültségének teljes hiánya és sztrájkjuk jelentős korlátozása mellett okszerű az a válasz, amelyet a munkáltató a teljesített kötelezettségekhez képest elenyésző számú és erkölcsileg méltányolható indokból bekövetkező munkabeszüntetésre adott. A normaszegés súlyának mérlegeléskor figyelemmel kellett lenni a méltányolható okokra, a mögöttes szándékokra, amely alapján kijelenthető, hogy a keresetben tárgyalt kötelezettségszegés annak sajátosságai és körülményei miatt nem volt jelentős mértékű, így az arra adott reakció is aránytalan.

Mfv.IV.10.059/2025/4.

- [59] A felperesek álláspontja szerint normasértésük véleménynyilvánítás volt, egy nyilvánosan kommunikált akciósorozat része és elengedhetetlen eszköze. E körben utaltak az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) a gyülekezési joggal mint a véleménynyilvánítási szabadság egyik sajátos formájával kapcsolatos állandó gyakorlatra (Oya Ataman kontra Törökország 74552/01. számú ítélet), amely szerint a nem jogszerű, azonban békés keretek között maradó demonstrációkkal kapcsolatban az állami szerveknek van egyfajta türési/türelmi kötelezettsége.
- [60] Érvelésük szerint magatartásuk az Alaptörvény IX. cikke által védett magatartás volt, amelyet csak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített szükségesség–arányosság teszt alapján lehet korlátozni. A tényállásban foglalt előzményeket figyelembe véve azonban a nyilvános, erőszakmentes, alkalmi és eseti jellegű munkabeszüntetésük, amelynek során a diákok jogai nem sérültek, az mindössze az érettségiig tartandó több száz óra 1%-át sem érintette és amit maguk a diákok is támogattak, nem jelentett lényeges kötelezettségszegést. Álláspontjuk szerint alaptalan a rendkívüli felmentésben szereplő azon indoklás is, amely szerint veszélyeztették a tanulók tanuláshoz való jogát, mert annak alapja az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai program, amely egy tanév időtartam alatt valósult meg. A töretlen munkajogi bírósági gyakorlat szerint a felmondás okának a felmondás közlésekor kell fennállnia, amely nyilvánvalóan szeptember végén még nem állt fenn, mert a pedagógiai program még nem valósult meg.
- [61] A felperesek hivatkoztak arra is, hogy a Kjt. 33/A. § (2) bekezdése értelmében a munkáltatói felmondásuk indoklásának nem csupán valósnak, hanem okszerűnek is kell lennie. Az okszerűség követelménye azt jelenti, hogy jogszerű felmondási indokként csak olyan tény, körülmény hozható fel, amelyből következik a munkaviszony megszüntetése. Az okszerűség alatt azt kell érteni, hogy a munkaviszony megszüntetését megalapozó indoknak olyan súlyúnak vagy jellegűnek kell lennie, amelyből az általános felfogás szerint is következik a jogviszony felszámolása. A felperesek álláspontja szerint azonban a munkaköri feladatok elmulasztását a felmondások nem tartalmazzák, csupán többszörös szándékos, jogellenes munkabeszüntetésre hivatkoznak. Önmagában pedig az Mt. 52. § szövegszerű hivatkozása nem teremt arra alapot, hogy a nem nevesített, de az Mt. 52. § (1) b), c) pontjaihoz fűzött bírói gyakorlatból az eljáró bíróság mintegy „csemegézzon”, mert a felmentésben foglaltakon nem terjeszkedhet túl.
- [62] A felperesek az egyenlő bánásmód követelményének megsértése körében kifejtett álláspontja szerint a munkáltató kimentése körében a lex specialis derogat legi generali elvének figyelembevételével nem az Ebktv. 7.-át, hanem 22. §-át kellett alkalmazni. Az eljáró bíróságok tévedtek abban, hogy az ügyben alkalmazható lenne az alperes által hivatkozott Ebktv. 7. § (2) bekezdés b) pontja, mivel az ügy a 7. § (2) bekezdés a) pontja alá esett. A 7. § (2) bekezdése két esetkört különböztet meg: amikor a hátrány okozása a hátrányt szenvedő fél alapvető jogát korlátozza és amikor a hátrány nem alapvető jog korlátozásában manifesztálódik. A két esetkörre eltérő teszt alkalmazását írja elő a jogalkotó. Az első esetben a legitim cél csak valamely más alapvető jog érvényesülésének biztosítása lehet továbbá az is követelmény, hogy a védett tulajdonságon alapuló hátrány okozása elkerülhetetlen legyen a másik alapvető jog érvényesítéséhez. A második esetben elegendő, ha a védett tulajdonságon alapuló hátrány okozásának a tárgyilagos mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, ésszerű indoka van. Mindez az Alkotmánybíróság gyakorlatából is megállapítható.
- [63] A felperesek hivatkoztak az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésére, amely a véleménynyilvánítás szabadságát, valamint a XV. cikk (2) bekezdésére, amely a politikai véleményen alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmát rögzíti. Álláspontjuk szerint egyértelmű, hogy amennyiben a felpereseket politikai véleményük alapján érte a hátrány, úgy

Mfv.IV.10.059/2025/4.

nem hivatkozható az Ebktv. 7. § (2) bekezdés b) pontja a diszkrimináció kimentésére, hiszen az alapjogokat korlátozó hátrány esetében a teszt szigorúbb. Ugyanakkor sem alperes, sem bíróságok nem azonosítottak olyan másik alapjogot, amelynek összemérése szóba kerülhet. A gyermekek oktatáshoz való joga pedig – az intézményvezető vallomása szerint – éppen a felperesek elbocsátása miatt sérült. A gyermekek oktatáshoz való jogának sérelme esetén az alperesnek azt kellett volna igazolnia, hogy az alkalmazott intézkedés „elkerülhetetlen” volt, amit azonban cáfol annak ténye, hogy a felpereseken kívül más, a polgári engedetlenségben résztvevő pedagógust nem érte ilyen mértékű hátrány.

- [64] A felperesek vitatták azt a jogerős ítéleti megállapítást, hogy a mulasztásuk ténye különböztette meg az összehasonlítható csoporthoz tartozó más pedagógusoktól, azoktól, akik velük azonos véleményen voltak, de nem tanúsítottak jogsértő magatartást. Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet mesterségesen és indokolatlanul választja le a politikai vélemény kérdését a vélemény kifejezésének módjáról, nem véve tudomást arról, hogy a felperesek azért folyamodtak a polgári engedetlenség eszközéhez, mert a sztrájkjogukat az arra vonatkozó szabályozás önkényes módon kiüresítette. Álláspontjuk szerint azonban nem szakítható el ilyen módon a vélemény a véleménynyilvánítás formájától, nem állítható, hogy a felpereseknek egyfelől volt politikai véleménye, másfelől pedig mulasztásokat követtek el, hiszen a formális normaszegés éppen azon vélemény megjelenítésére irányult, amely a felperesek álláspontja szerint a jogszabályi változások miatt annak egyedül hatékony módját jelentette. A polgári engedetlenség gyakorlására a Tanítanék Mozgalom keretein belül került sor és azonos célok húzódtak meg az egyes munkabeszüntetések, munkamegtagadások mögött, tehát a mulasztások véleménynyilvánítási céljával az alperes tisztában volt.
- [65] Azt, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nemcsak a vélemény tartalmát, hanem a formáját is védi, az Emberi Jogok Európai Bírósága számtalan döntésében kimondta (pl. Nikula kontra Finnország, 31611/96. sz. ítélet, 46. §; Dichand és Mások kontra Ausztria, 29271/95. sz. ítélet, 37. §). Mindezekre tekintettel irányadó az elsőfokú bíróság azon mérlegelése, hogy a felpereseket védett tulajdonságuk miatt érte hátrány az alperes részéről.
- [66] Utaltak arra is, hogy a polgári engedetlenség fogalmát a magyar jogrendszer nem ismeri, de erre vonatkozóan az Alkotmánybíróság gyakorlata iránymutatásul szolgálhat. E körben utaltak az 1/2019. (II. 13.) AB határozatra – a szovjet emlékmű festékes lufival való megdobálásának esetre –, a 3086/2018. (III.14.) AB határozatra, továbbá a 14/2019. (IV. 17.) AB határozatra, amely a Kétfarkú Kutya Párt járdafestése és büntethetőségének alkotmányos kizártsága tárgyában született. Álláspontjuk szerint az Alkotmánybíróság határozataiban foglaltak igazolják, hogy egy közéleti véleménynyilvánítási céllal tanúsított magatartás esetében a szólásszabadság joga nem hagyható figyelmen kívül és ilyen esetben a szükségesség–arányossági teszt lefolytatása során az eset minden körülményét mérlegelni kell, amely azonban a jogerős ítéletből elmaradt, ezért sérti a Pp. 346. § (5) bekezdését és ennek hiányában érdemben ütközik a Kjt. 33/A. § (1) bekezdésébe.
- [67] A felperesek végül sérelmezték azt is, hogy a jogerős ítélet a joggal való visszaélés körében nem értékelte a valós tényállást, hanem okszerűtlen és iratellenes mérlegeléssel nem tartotta megállapíthatónak az Mt. 7. §-ának sérelmét, amely ekként a Pp. 263. §-át és Pp. 279. §-át is sértette. A jogerős ítélet indokolásában foglaltakkal szemben a felperesek nem állították, hogy a joggal való visszaélés az igazgató véleményének elfojtásában merült ki, hanem azt, hogy az alperes egy tudatos folyamat egyik állomásaként – az intézményvezető álláspontjának ismeretében – úgy alkalmazott megtorlást a felperesekkel szemben a politikai véleményük miatt, hogy ehhez ne kelljen az intézményvezető véleményét, egyetértését beszerezni.
- [68] Az eljáró bíróságok egyezően rögzítették, hogy a felperesek politikai véleményüket nyilvánították ki, az alperes pedig többször nyilatkozott arról, hogy az engedetlenségeket listázták.

Mfv.IV.10.059/2025/4.

- [69] Tényszerű és a logikai láncolatba illeszkedik az is, hogy az iskola igazgatójának a munkaköri leírás szerint a jogviszony megszüntetések esetén véleményezési joga volt, amit az alperes szándékosan negligált, pont azért, mert már a jogviszonyt megszüntető jognyilatkozatok közlését megelőzően ismerte elutasító álláspontját. Az intézményvezető megkerülése a joggal való visszaélés folyamatában és nem pedig önmagában a joggal való visszaélésként értelmezhető.
- [70] törvényes képviselő meghallgatása alátámasztotta, hogy az alperesi szándék azon munkavállalók elbocsátására irányult, akik a polgári engedetlenségben részt vettek. A tényleges oknak a mulasztott óraszámok mögé bújtatása nyilvánvaló, hiszen azt maga az alperesi képviselő ismerte el. Ezért nem lehetett megalapozott az olyan ítéleti következtetés, mely szerint az elmulasztott órák és a munkaköri feladatok el nem végzése volt az a kötelezettségszegés, amit az alperes értékelt. Az alperes a polgári engedetlenségben való részvételt torolta meg azzal, hogy az engedetlenségi listára feliratkozókat, illetve egy részüket elbocsátotta.
- Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását és az I., III., IV. és V. rendű felperesek felülvizsgálati eljárási költségben történő marasztalását kérték.
- Elsődleges álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem nem felel meg Pp. 413. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt követelményeknek, ezért kérték annak visszautasítását.
- Az ügy érdemében a megelőző eljárásban kifejtett érvelésükkel egyezően megismételték, hogy az illetményelvonásra nem az Mt. 56. § (1) bekezdésében foglalt hátrányos jogkövetkezményként, hanem azért került sor, mert az igazolatlan távollétre tekintettel bérfizetési kötelezettség a munkáltatót nem terhelte.
- Az alperes szerint a folyamatos kötelezettségszegést a rendelkezésre álló okirati és egyéb bizonyítékok kellően alátámasztották, a rendkívüli felmentést ugyanakkor a két utolsó magatartás is megalapozta. Azt az állítást, hogy a munkamegtagadás csak a tanórákra vonatkozott és a rendelkezésre állási kötelezettségüket nem érintette cáfolja annak ténye, hogy a polgári engedetlenséget teljes munkanapokra vonatkozóan hirdették meg. Az eljáró bíróságok ítéleteikben a felülvizsgálati kérelemben foglalt állítással szemben a szükségességi-arányossági tesztet elvégezték. Hangsúlyozta azt is, hogy a felperesek követelései túlmutattak az alperes döntési kompetenciáján, azok jogalkotási kérdések voltak. Kifejtette, miszerint a felperesek nem politikai véleményük, hanem a munkavégzés jogosulatlan megtagadása miatt lettek elbocsátva.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [71] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében megalapozatlanul kérte a felülvizsgálati kérelem visszautasítását, az tartalmilag eleget tesz a Pp. 423. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek.
- [72] A Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérő voltát. A (2) bekezdés szerint a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki.
- [73] A felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit. Érdemben ugyanis csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja. Mivel a felülvizsgálat tárgya a jogerős

Mfv.IV.10.059/2025/4.

ítélet és nem az elsőfokú bíróság ítélete (Kúria Pfv.III.21.631/2019/5., Pfv.III.20.088/2020/3.), ezért a felülvizsgálati kérelemben az azt előterjesztő félnek az álláspontja szerint a másodfokú bíróság által a jogerős ítélet meghozatalakor elkövetett jogszabálysértéseket kell megjelölnie {Kúria Pfv.V.20.797/2016/11., BH2017.232.}. Mindezek alapján a Kúria érdemben csak azokat a hivatkozásokat vizsgálta és értékelte, amelyek tartalmazzák a megsértett jogszabályhely pontos megjelölését a jogszabálysértés megfelelő körülírását is.

- [74] A felülvizsgálati kérelem a következők szerint megalapozatlan.
- [75] Az irányadó tényállás szerint az alperes a felperesek közalkalmazotti jogviszonyát a Kjt. 33/A. § (1) bekezdés a) pontja alapján, minősített kötelezettségszegésre hivatkozással szüntette meg. A felperesek a keresetükben a felmentés indokolásának jogszerűségét, az egyenlő bánásmód követelményének megsértését, valamint az alperes rendeltetésellenes joggyakorlását is kifogásolta, amely hivatkozásokat az egyenlő bánásmód követelményének megsértésével kapcsolatos munkaügyi perek egyes kérdéseiről szóló 4/2017. (XI.28.) KMK vélemény 5. pontja és a joggal való visszaélés tilalmának megsértésével kapcsolatos munkaügyi perekben felmerült egyes kérdésekről szóló 5/2017. (XI. 28.) KMK vélemény 3. pontja alapján e sorrendben kellett vizsgálni.
- [76] A rendkívüli felmentés törvényi feltételeinek vizsgálatát megelőzően azonban az elmulasztott óraszámok megállapítása érdekében – előkérdésként – nem volt mellőzhető az alperes írásbeli figyelmeztetésének jogi értékelése.
- [77] A másodfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a következetes ítélkezési gyakorlat szerint az írásbeli figyelmeztetés a munkáltató ellenőrzési és utasítási jogából eredő olyan munkafegyelmet biztosító eszköz, amellyel felhívja a munkavállalója figyelmét az általa helytelenített magatartástól való tartózkodásra, illetve a szabályszegést a rosszallása kifejezésével szankcionálja (Kúria Mfv.10.443/2017/5.). A munkáltatót az írásbeli figyelmeztetés joga kollektív szerződés, illetve munkaszerződés felhatalmazásának hiányában is megilleti (Kúria Mfv.10.354/2017/5.).
- [78] A rosszallásban jelentkező hátrány nem azonos az Mt. 56. § (1) bekezdésében foglalt hátrányos jogkövetkezménnyel, mely a munkaviszonyból (közalkalmazotti jogviszonyból) származó kötelezettség vétkes megszegése esetére kollektív szerződés, ennek hiányában munkaszerződés alapján a kötelezettségszegés súlyával arányos, annak következményeként alkalmazott hátrányt magában hordozó munkáltatói intézkedés. Az intézkedés maga egy szankció, amely lehet erkölcsi és anyagi. Megkülönböztetendő tehát a munkáltató ellenőrzési jogából és a felek együttműködési kötelezettségéből fakadó munkavállalói hiányosság, kötelezettségszegés esetén alkalmazható figyelemfelfelhívástól, amelynek célja, hogy rávegye a munkavállalót a helyes eljárásra. Mivel ez a munkafegyelmelet biztosításának egyik eszköze, így nem jogellenes, ha a munkáltató a munkafegyelmet sértő, így már figyelmeztetett munkavállaló esetében a további jogsértő magatartás során erre figyelemmel van (Kúria Mfv.10.351/2017/4.). Mindez nem jelent kétszeres értékelést, az írásbeli figyelmeztetésben már értékelt magatartás nem képezheti a rendkívüli felmentés önálló indokát, ugyanakkor a munkáltatói döntés meghozatalát befolyásolhatja.
- [79] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben egyetértettek a másodfokú bírósággal abban, hogy a munkáltató 2022. szeptember 9. napján közölt jognyilatkozata írásbeli figyelmeztetésnek minősült, ugyanakkor vitatták, hogy ez a figyelmeztetés nem járt volna a fegyelmezési jogkör gyakorlásán túl hátrányos jogkövetkezménnyel. E körben arra hivatkoztak, hogy további hátrányos jogkövetkezményt jelentett az is, hogy a szeptember 5-ei munkamegtagadás miatt bérlevonással élt az alperes.
- [80] A rendelkezésre álló peradatok alapján a felperesek érvelése megalapozatlan.
- [81] Az alperes az írásbeli figyelmeztetésben a felperesekkel azt közölte, hogy a 2022. szeptember 5-i eseményt a munkáltatótól történt jogosulatlan távolmaradásnak tekinti. Felhívta a

Mfv.IV.10.059/2025/4.

felperesek figyelmét arra, hogy munkafelvétel ismételt megtagadása alapot adhat a rendkívüli felmentésre és felszólította őket a hasonló magatartástól való tartózkodásra. Az írásbeli figyelmeztetés ugyanakkor nem tartalmazta, hogy az elmulasztott munkanapra vonatkozóan a felperesek illetménye megvonásra kerül, vagyis hátrányos jogkövetkezmény kiszabására nem került sor (Kúria Mfv.10.073/2024/4., közzétéve BH2024.299.). A bérlevonás megtörténtéről a felperesek csak a rendkívüli felmentést követő elszámolásból értesültek.

- [82] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében helytállóan utalt arra, hogy a munkamegtagadással érintett napokra járó illetmény levonására a munkavégzési kötelezettség megszegésének következményeként került sor, amelyet ugyanakkor a felperesek a keresetükben nem támadtak, e körben igényt nem érvényesítettek, ezért minden alapot nélkülöz az a felülvizsgálati érvelés, amely szerint a másodfokú bíróság e körben megsértette a Mt. 146. §, 161. § és 163. §-ait.
- [83] A Kjt. 33/A. § (3) bekezdése kimondja, hogy a rendkívüli felmentés jogát az annak alapjául szolgáló okról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül, legfeljebb azonban az ok bekövetkeztétől számított egy éven belül, bűncselekmény elkövetése esetén a büntethetőség elévüléséig lehet gyakorolni. A tudomásszerzés időpontjának – ha a rendkívüli felmentés jogát testület jogosult gyakorolni – azt kell tekinteni, amikor a rendkívüli felmentés okáról a testületet – mint a munkáltatói jogkört gyakorló szervet – tájékoztatják.
- [84] A felperesek felülvizsgálati érvelésével szemben a Kúria egyetértett a másodfokú bíróság azon megállapításával is, hogy a szeptember 5-ét követő nem egybefüggő, de nyolcnaponta ismétlődő munkamegtagadások folyamatos kötelezettségszegésként értékelhetők. E körben a jogerős ítélet a rendelkezésre álló adatok okszerű értékelésével állapította meg, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint (BH2000.32., BH2004.256) az azonos vagy hasonló jellegű kötelezettségszegések, mulasztások esetén a joggyakorlásra előírt határidő akkor kezdődik, amikor az utolsó kötelezettségszegés a munkáltatói jogkör gyakorlója tudomására jut.
- [85] A felperesek tévesen hivatkoztak arra, hogy a másodfokú bíróság a 2022. szeptember 5-ei magatartás elkülönítésével kizárta annak lehetőségét, hogy a további engedetlenségi akciók folyamatos kötelezettségszegésnek minősüljenek. Álláspontjukkal szemben azonban egyértelműen megállapítható, hogy a szeptember 5-ei eseményt követő írásbeli figyelmeztetés és – különösen – az abban foglalt további jogsértésektől történő tartózkodásra felhívó, annak várható jogkövetkezményeit előrevetítő munkáltatói döntés miatt, a további munkamegtagadások élesen elkülöníthetők a figyelmeztetést megelőző magatartástól.
- [86] A jogerős ítélet helytállóan állapította meg, hogy a felperesek a polgári engedetlenség keretében deklarált céljaikat megfogalmazták, azok jellegüket tekintve lényegi különbséget nem mutattak. Ezért a jogszabály által szabályozott sztrájktól eltérő tudatos, lényegét tekintve azonos követelést megfogalmazó és nyolcnaponta ismétlődő munkabeszüntetés olyan folyamatos, a munkavállaló (közalkalmazott) alapvető kötelezettségét megszegő magatartássorozat, amely esetében a Kjt. 33/A. § (3) bekezdésében foglalt 15 napos szubjektív határidő az utolsó munkabeszüntetést követően kezdődött. Mindezek alapján az alperes a rendkívüli felmentés jogát a törvényi határidőn belül gyakorolta.
- [87] Az I. és IV. rendű felperesek mulasztott óráinak számát az eljáró bíróságok szintén helytállóan értékelték. A rendelkezésre álló peradatokból helytállóan következtettek arra, hogy a 2022. szeptember 21-ei mulasztások esetén az érintett felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a munkavégzéstől történő távolmaradásuk a nyilatkozatuk ellenére nem a polgári engedetlenség gyakorlásával függött össze. Az I. rendű felperes, jöllehet ezen a napon diákokat kísért versenyre, azonban az igazgató nem cáfolt tanúvallomása szerint erre a feladatra nem ő volt kijelölve. A munkafeladat meghatározása nem a munkavállaló (közalkalmazott) egyéni döntésén, hanem a munkáltató utasításán alapul, amely adott esetben

Mfv.IV.10.059/2025/4.

a tanórák megtartását jelentette. Ezt a kötelezettséget az I. rendű felperes elismerten megszegte, az órarendben közölt óráinak megtartását elmulasztotta. A IV. rendű felperes esetében pedig saját nyilatkozatán kívül egyéb bizonyíték nem támasztotta alá, hogy a tanórától való távolmaradása tervezett, a 8/2013. (I.30.) EMMI-rendeletnek megfelelő volt, amelyre a polgári engedetlenség hiányában is ebben az időpontban került volna sor.

- [88] A jogerős ítélet ezért nem sértette meg a Pp. 279. § (1) bekezdését sem. A Kúria nem kíván eltérni a töretlen és egységes ítélezési gyakorlattól abban, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének és mérlegelésének nincs helye, ezért önmagában nem állapítható meg a jogszabálysértés, ha a kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja. A jogszabálysértést a mérlegelési hiba akkor valószínűsíti meg, felülmérlegelésre csak akkor van lehetőség, ha a korábbi mérlegelés kirívóan okszerűtlen, nyilvánvalóan iratellenes vagy ellentétes a logika alapvető szabályaival (Pfv.V.20.430/2022/6., Pfv.IV.21.281/2022/5., Pfv.V.20.810/2022/5.). Lényeges, hogy a felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékból eltérő következtetés is levonható lett volna (Kúria Pfv.I.21.474/2011/10., megjelent BH2013.119.). Az minősíthető okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélettől eltérő következtetésre lehetne jutni (Kúria Pfv.V.20.796/2021/6., Pfv.I.20.507/2022/5., Pfv.IV.20.848/2022/5., Pfv.I.21.474/2011/10., megjelent BH2013.119.).
- [89] A perbeli esetben az I. és IV. rendű felperesek által előadott indokok nem eredményezhették a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, mert a rendelkezésre álló iratok alapján kizárólag egyfajta, a jogerős ítélettől eltérő, az általuk előadott következtetés levonására nem volt lehetőség. A megállapított tényállás nem volt iratellenes, a rendelkezésre álló iratokkal összhangban állt. Annak eldöntése pedig, hogy a megállapított tények megsértették-e az Mt. 52. § (1) bekezdés b) pontját, valamint a Kjt. 33/A. § (1) bekezdését, nem a bizonyítékok mérlegelésével, hitelt érdemlőségével, jelentőségével összefüggő, hanem a kereset jogalapját érintő anyagi-jogi kérdés.
- [90] Mindezekből következően az írásbeli figyelmeztetéssel szankcionált 2022. szeptember 5-ei mulasztásokat követő valamennyi mulasztás, mint folyamatos kötelezettségszegés az érintett felperesek esetén a rendkívüli felmentés szempontjából értékelhető magatartás volt.
- [91] Az alperes a rendkívüli felmentések indokolásában az Mt. 52. § (1) bekezdés b) és c) pontjába, az Nkt. 45. §-ába ütköző kötelezettségszegésre hivatkozott, ezért a rendkívüli felmentések jogszerűségét az eljáró bíróságok helyesen a Kjt. 33/A. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak alapján vizsgálták. E törvényi együttes feltételek fennállásának bizonyítása: így a közalkalmazotti jogviszonyból eredő lényeges kötelezettség, szándékos vagy súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben megszegése alátámasztja a Kjt. 33/A. § (2) bekezdése szerint a rendkívüli felmentés indokolásának valóságát és okszerűségét (Kúria Mfv.10.042/2020/7.).
- [92] Az irányadó tényállás szerint: a 2022. szeptember 9-én közölt írásbeli munkáltatói figyelmeztetést követően 2022 szeptemberében az I. rendű felperesnek 3 napon 12, a III. felperesnek 3 napon 14, az V. rendű felperesnek 2 napon 6 órája azért maradt el, mert polgári engedetlenségre hivatkozva, tehát tudatos jogellenes normaszegéssel azt nem tartották meg.
- [93] Az eljáró bíróságok ítéleteik indokolásában egyezően állapították meg, hogy a pedagógus felperesek egyik legalapvetőbb feladata a tanórák megtartása, amelynek elmulasztása lényeges kötelezettség szándékos megszegésének minősül.
- [94] Az eljáró bíróságok eltérően ítélték meg azonban a kötelezettségszegés súlyát, annak mértékét és a rendkívüli felmentések jogszerűsége tekintetében eltérő jogkövetkeztetésre jutottak. Az elsőfokú bíróság azért nem találta jelentősnek a felperesek szándékos kötelezettségszegését, mert értékelte a felperesek polgári engedetlenséghez vezető méltányolható motivációit és céljait, a mulasztott órák számát. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által figyelembe

Mfv.IV.10.059/2025/4.

nem vett további körülményeket értékelte: a felperesek az érintett napokon a munkavégzést teljeskörűen megtagadták, a felperesek el kívántak különülni a sztrájkban való részvételtől azon véleményük kinyilvánítása érdekében, miszerint a pedagógusok sztrájkhoz való joga jelentős mértékben korlátozva lett, így tudatosan és deklaráltan elhatárolódtak a sztrájkjog gyakorlásától.

- [95] A másodfokú bíróság az ítéletét jogszabálysértés nélkül, a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdéseinek megfelelően részletesen és meggyőzően indokolta, annak pontosítását, kiegészítését a Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel tartja szükségesnek.
- [96] A felperesek azon felülvizsgálati érvelésére tekintettel, miszerint a mérlegelésnek az adott helyzetben: így az anyagi megbecsülés teljes hiánya és a sztrájkjoguk jelentős, a hasonló hivatások között egyedülálló korlátozása mellett nem lehet az az eredménye, amit a munkáltató a teljesített kötelezettségekhez képest elenyésző számú és erkölcsileg méltányolható indokból bekövetkezett munkabeszüntetésre adott, a jogerős ítélet indokolását kiegészíti, a felperesek által hivatkozott véleménynyilvánítás, mint az Alaptörvény IX. cikke által védett magatartás gyakorlása, „véleménynyilvánítási célú” engedetlenség, valamint a hivatkozott szükségesség, arányosság körében.
- [97] A 2021/2022. tanév második felében a pedagógus szakszervezetek sztrájkot hirdettek, sztrájkköveteléseket fogalmaztak meg a kormánnyal szemben, írásbeli és szóbeli nyilatkozattal, demonstrációk tartásával, a pedagógusoknak lehetőségük volt a véleményük kinyilvánítására, az a társadalom széles köre előtt ismertté vált. Ezeket a körülményeket értékelte az elsőfokú bíróság köztudomású tényeknek. A pedagógusok a követeléseiket a kormánnyal szemben fogalmazták meg, az jogszabályalkotást igényelt, annak teljesítésére a tankerület munkáltatók nem voltak képesek.
- [98] Tiltakozást indított el a köznevelési intézményeket érintő egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 36/2022. (II. 11.) Kormányrendelet megalkotása, ami elsőként szabályozta a köznevelési intézményekben a még elégséges szolgáltatás mértékét. Ezt az Országgyűlés a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő szabályozási kérdésekről szóló 2022. évi V. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 14. § és 15. §-ával foglalta a törvénybe, mint a nemzeti közneveléssel összefüggő kiegészítő szabályokat. Ezt követően a még elégséges szolgáltatás mértéke már nem a felek megállapodásától függött vagy a bíróság megállapításától, hanem a nemzeti köznevelésről szóló törvény hatálya alá tartozó köznevelési intézmények tekintetében meghatározta sztrájk esetére a még elégséges szolgáltatás körét és mértékét. A törvény 2022. június 1-jén lépett hatályba, a tanév végéhez közeli időpontban.
- [99] A 2022/2023. tanév kezdetén a felperesek polgári engedetlenségben vettek részt és – többek között – kinyilvánították, hogy a budapesti Kölcsey Ferenc Gimnázium tanárai 2022. szeptember 5-től „gördülő polgári engedetlenségi akcióban” vesznek részt, „az elkövetkező hetek egy-egy meghatározott napján nem veszik fel a munkát, nem folytatnak oktatási, nevelési tevékenységet”. Kinyilvánították, hogy nem tudják elfogadni a köznevelési törvény 2022. májusi módosítását, amely „a sztrájkot a tényleges érdekérvényesítésre alaptalanná teszik – most már törvényi szinten – megfosztva ... a pedagógus társadalmat alapvető munkavállalói joguktól”.
- [100] A nyilatkozat megtételével a felperesek politikai véleményt nyilvánítottak. A nyilatkozatot a felpereseken kívül további 32 fő pedagógus írta alá, akikkel szemben az alperes a jogviszonyukat érintő intézkedést nem tett.
- [101] A felperesek 2022. szeptember 5-ét követően is kettő-három nap polgári engedetlenségben vettek részt. Ennek fogalmát a Vtv. 15. §-ához fűzött javaslat indokolása a következőképpen fogalmazta meg: „a munkabeszüntetéssel összefüggésben felmerülő kérdés, hogy az sztrájknak vagy polgári engedetlenségnek tekinthető. A polgári engedetlenség nem jogi kategória, azt a magyar jogrendszer nem szabályozza, jellegéből adódóan nem is a munka

Mfv.IV.10.059/2025/4.

világához kapcsolódó jogintézmény, hanem a politikai megnyilvánulás egyik eszköze. A munkavállalók munkavégzéssel, munkafeltételekkel, bérezéssel kapcsolatos követeléseit nyomatékosítására szolgáló eszköz a törvényben szabályozott sztrájkjog gyakorlása. A munka felvételének más okból történő megtagadása munkajogi következményekkel jár. A törvény ezért a munkavégzési kötelezettségének eleget nem tevő, a köznevelési intézményben foglalkoztatott közalkalmazottal, munkavállalóval szemben alkalmazható jogkövetkezményeket is szabályozza”.

- [102] A köznevelési intézményben foglalkoztatottak foglalkoztatási jogviszonyára a perbeli időben a Kjt. és az Mt. vonatkozott. Valamennyi jogállási törvény rendelkezik a munkavégzési kötelezettségről, annak elmulasztásának következményeiről. A Kjt. és az Mt. is lehetővé teszi a munkáltatók számára, hogy a jogviszonyból származó lényeges kötelezettségek megszegése esetén – egyéb törvényi feltételeket betartva – a munkáltató rendkívüli felmentéssel, vagy azonnali hatályú felmondással megszüntesse a jogviszonyt.
- [103] A felperesek közalkalmazotti jogviszonyának megszüntetését (2022. szeptember 30.) követően hozta meg az Alkotmánybíróság az 1/2023. (I. 4.) AB határozatot, amely szerint az Alkotmánybíróság a Vtv. 14. §-a és 15. §-a Alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt, valamint a Vtv. 14. §-a és 15. §-a nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasította.
- [104] Az Alkotmánybíróság kimondta: a „Vtv. szabályai a minimális szolgáltatások elemeinek és kereteinek meghatározásával egy-egy intézményen belül korlátozhatják a sztrájkban résztvevő munka beszüntetésének tartamát és tartalmát”. Kiemelte azonban az Alkotmánybíróság, hogy „ezek a korlátozások nem lehetetlenítik el a sztrájkjog gyakorlását. Nincs arról szó, hogy a tanárokat megfosztották volna a támadott rendelkezések a sztrájkjogtól” {AB határozat Indokolás [44]}.
- [105] Az Alkotmánybíróság megállapította: „a köznevelési intézményekben a sztrájkjog korlátozása legitim célból, a szükséges mértékben és a vele szemben védelemre szoruló alapvető jogok, alkotmányos érték kiegyensúlyozott figyelembevételével, azaz arányosan történt. A Vtv.-nek a még elégséges szolgáltatást szabályozó rendelkezései összhangban állnak az Alaptörvény XVII. cikk (2) bekezdésével” {AB határozat Indokolás [46]}.
- [106] A polgári engedetlenségben való részvétel a felperesek szerint a véleményük nyilvánításának egyik formája volt.
- [107] A perbeli jogvita alapjogi érintettsége ezért az Alaptörvény IX. cikkében garantált véleménynyilvánítás szabadságához fűződik. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. A következetes alkotmánybírósági gyakorlat értelmében azonban a szabad véleménynyilvánításhoz való jog csak felelősséggel gyakorolható, korlátját jelenti a valótlan tényállítás, külső korlátja pedig az emberi méltóság, a becsület és a jóhírnév védelme {36/1994. (VI.24.) AB határozat; 13/2014. (IV.18.) AB határozat, Indokolás [29] és [31]}.
- [108] Az Alkotmánybíróság a 14/2017. (VI. 30.) AB számú érdemi elutasító határozatában fejtette ki, hogy a munkajog általános magatartási zsinórmércéjének mely értelmezése állhat összhangban a véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos tartalmával. Kimondta: „A véleménynyilvánítás szabadsága a munka világában erősebb korlátok között érvényesülhet, és nem nyújt védelmet olyan munkavállalói nyilvános közlésnek, amelyek célja pusztán a munkáltató jó hírnevét, üzleti reputációját, kedvező piaci és kereskedelmi megítélését sértő, romboló kifejezések”. „Ezen kívül a munkavállaló véleménye akkor sem élvez a véleménynyilvánítás szabadságának oltalmát, ha célja a munkáltatója által képviselt értékrend, vagy értékalapú meggyőződést megtestesítő politika nyílt bírálata, megkérdőjelezése vagy aláásása” {ABh. Indokolás [33]}. A Kúria szerint a felperesek a

Mfv.IV.10.059/2025/4.

munkabeszüntetés jogszerű formája, a sztrájk gyakorlásának lehetősége helyett tudatosan azért választották a jogellenes munkabeszüntetést, mert a törvény szerinti még elégséges szolgáltatás biztosításával elégtelennek találták a céljaik eléréséhez szükséges nyomásgyakorlást.

- [109] A sztrájk a munkabeszüntetés törvényben megengedett és szabályozott jogszerű formája, a felperesek azonban tudatosan tagadták meg a törvénynek történő engedelmességet, azaz az önkéntes jogkövetést tudatosan, a közalkalmazotti jogviszonyukból eredő alapvető kötelezettségüket szegték meg. Ennek jelentősége mérlegelésekor nem hagyható figyelmen kívül, hogy a munkaviszony (közalkalmazotti jogviszony) nem jogilag mellérendeltségi helyzetben lévő, egyenjogú személyek között jön létre.
- [110] A foglalkoztatási jogviszonyokat alapvetően a felek egyenlőtlensége, az alá- fölérendeltségi viszony jellemzi, a közalkalmazotti jogviszonyból fakadó szabályok a közalkalmazott cselekvési autonómiáját, így magatartását és véleményét szükségszerűen korlátozzák (Kúria Mfv.10.014/2024/5.).
- [111] Mindezek alapján a Kúria a másodfokú bíróság jogkövetkeztetésével értett egyet.
- [112] A rendkívüli felmentésekben felhívott Mt. 52. §-a a közalkalmazotti jogviszonyokban a Kjt. 2. § (3) bekezdése értelmében alkalmazandó. Az Mt. 52. §-át az Mt. VIII. fejezete, az „Alapvető kötelezettségek” körében szabályozza. Ezért a b) pont szerinti munkavégzés céljából, munkára képes állapotban a munkáltató rendelkezésére állás és a c) pont szerinti személyes munkavégzés a munkavállalók legalapvetőbb kötelezettsége közé tartozik.
- [113] A felperesek ugyan vitatták, hogy a polgári engedetlenséggel érintett napokon a rendelkezésre állási kötelezettségüknek nem tettek eleget, azonban ennek a kérdésnek az érdemi döntésre kiható jelentősége azért nincs, mert a 2025. szeptember 5-ei közleményük tartalma és az irányadó tényállás szerint az Mt. 52. § (1) bekezdés c) pontját azzal, hogy nem vették fel a munkát, nem folytattak oktatási, nevelési tevékenységet, mindenképpen megszegték. Ezzel szemben nem minősül kimentési oknak az általuk felhívott Nkt. 63. § (1) bekezdés a) és d) pontjában foglaltak.
- [114] A felperesek által hivatkozott „eltúrt gyakorlat” minden alapot nélkülöz, azt követően, hogy az alperes 2022. szeptember 9-én írásban figyelmeztette őket: amennyiben a munkafelvételt ismételten megtagadják, az alapot ad a munkáltatói rendkívüli felmentésre. Ezért a felperesek nem állíthatják megalapozottnak, hogy az alperes nem kifogásolta a magatartásukat.
- [115] A Kúria nem vonja kétségbe az elsőfokú bíróság által az elsőfokú ítélet [239] bekezdésében értékelteket, a felperesek közösség érdekében tett jószándékú fellépését, a munkaügyi pernek azonban nem lehet tárgya a közösség érdekében tett erőfeszítések minősítése, annak helyessége tekintetében való állásfoglalás. Az alperes ugyan dönthetett volna úgy, hogy a továbbiakban is tolerálja a felperesek mulasztását, de ez az adott helyzetben – a közlemény tartalmára is figyelemmel, amely határozatlan időre előrevetítette a munkabeszüntetés alkalmazását – nem volt elvárható. A felperesekkel szembeni intézkedések jogszerűségét a munkajog irányadó szabályai szerint kellett elbírálni. Annak a körülménynek, hogy a gimnázium igazgatója, mint magasabb vezető megbízással rendelkező közalkalmazott támogatta a felpereseket a céljaik elérésében és e körben a polgári engedetlenségüket is elnézte, azt jelenti, hogy velük együtt lépett fel, de ugyanakkor tény, hogy az igazgató nem minősült a támadott munkáltatói intézkedések tekintetében munkáltatói jogkörgyakorlónak, amelyről a felpereseknek az írásbeli figyelmeztetések közlését követően kétséget kizáróan tudnia kellett.
- [116] Az EJEK – a felperesek felülvizsgálati kérelmében megjelölt – határozatai az adott ügy eldöntésekor nem lehetnek irányadóak, mert nem alá-fölé rendeltségben lévők jogviszonyát érintette. A gyülekezési joggal, demonstrációkkal kapcsolatos határozatok az adott esettől jelentősen eltérő tényállás mellett születtek. Ugyanez igaz a polgári engedetlenség körében

Mfv.IV.10.059/2025/4.

felhívott AB határozatok (szovjet emlékmű festékes lufival megdobálása, egy párt járdafestése, parlament védelmére szolgáló kordonok csoportos elbontása) tekintetében is.

- [117] Az adott ügyben a felperesek fennálló foglalkoztatási jogviszonyban, tehát egy függő helyzetben, a törvény által kőgensen előírt alapvető kötelezettségüket szegték meg, a munkáltató konkrét figyelmeztetését követően. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint is (elsőfokú ítélet [224]) 2022. szeptember hónapban a dokumentumok alapján valóban a felpereseknek volt a legmagasabb a munkabeszüntetéssel érintett óraszama.
- [118] Az alperes által a törvénynek megfelelő jogkövetkezmény alkalmazása a jogkövetkezmény kilátásba helyezését követő ismételt, többszöri, tudatos kötelezettségszegés esetén nem minősülhet jogellenesnek. Az alkalmazott jogkövetkezmény arányos arra is figyelemmel, hogy a Kjt. 30. § (1) bekezdés c) pontja szerinti felmentési ok (nem megfelelő munkavégzés), vétkesség és konkrét kötelezettségszegés hiányában is alkalmazható. Egyébként ezen felmentési ok esetében sem illette volna meg a közalkalmazott felpereseket végkielégítés.
- [119] Az Alaptörvény XVII. cikk (2) bekezdése – a sztrájkról szóló 1989. évi VII. törvény (Sztrájkvt.) keretei között – garantálja a munkavállalók munkabeszüntetéshez való jogát. A Sztrájkvt. 1. § (1) bekezdése szerint a dolgozókat a gazdasági és szociális érdekeik biztosítására – az e törvényben meghatározott feltételek szerint – megilleti a sztrájk joga. A munkajog a sztrájkot tekinti a munkáltatóval szembeni nyomásgyakorlás, érdekérvényesítés végső formájának. A foglalkoztatási jogviszonyokban ezért a munkabeszüntetés, mint a véleménynyilvánítás egyik formája, a Sztrájkvt. rendelkezéseinek betartásával alkalmazható jogszerűen. A sztrájkban való részvétel miatt a munkavállalót hátrány nem érheti. A sztrájkon kívüli munkabeszüntetésre a jogállási törvények általános szabályai az irányadók. Minthogy a felperesek nem sztrájkban, hanem polgári engedetlenségi akcióban vettek részt, a Kúria Mfv.10.120/2022/4. számú határozatára történő hivatkozásuk – eltérő tényállás miatt – téves.
- [120] A munkavégzési kötelezettség többszöri szándékos megszegése a Kúria irányadó határozatai szerint lényeges kötelezettség jelentős mértékű megszegését jelenti, amely megalapozza a jogviszony azonnali hatályú megszüntetését.
- [121] Nem megalapozott a felülvizsgálati kérelem egyenlő bánásmód megsértésére alapított érvelése sem.
- [122] Azt az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, hogy az Ebktv. rendelkezése szerint az egyenlő bánásmód megtartásának vizsgálata során speciális bizonyítási szabályok érvényesülnek. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértésével kapcsolatos munkaügyi perek egyes kérdéseiről szóló – a Kúria több precedens határozatával megerősített – 4/2017. (XI. 28.) KMK vélemény 1. pontja szerint az egyenlő bánásmód megsértése esetén érvényesülő kimentéses bizonyítás alapján a munkáltató kötelezettsége bizonyítani, hogy megtartotta az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény és a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény vonatkozó előírásait, vagyis hiányzik az okozati összefüggés a hátrány és a védett tulajdonság között, vagy nem kellett megtartani azt (Kúria Mfv.10.498/2018., Mfv.10.371/2017., Mfv.10.533/2017.).
- [123] Az e ponthoz fűzött indokolás szerint az Ebktv. 19. §-ának (1) bekezdése értelmében az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásokban a jogsérelmet szenvedett félnek kell valószínűsítienie, hogy a jogsérelmet szenvedő személyt vagy csoportot hátrány érte vagy – közérdekű igényérvényesítés esetén – ennek közvetlen veszélye fenyeget és a jogsértéskor rendelkezett a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonsággal. Emellett legalább állítania kell, hogy összefüggés van a hivatkozott hátrány és a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonság között. Ugyanezen § (2) bekezdése szerint pedig az (1) bekezdésben foglaltak valószínűsítése esetén a másik felet terheli annak bizonyítása, hogy a jogsérelmet szenvedett fél vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosult által valószínűsített körülmények nem álltak fenn, vagy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve

Mfv.IV.10.059/2025/4.

az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani. A fenti szabályozásból következően a felpereseknek csak azt kell valószínűsíteniük, hogy hátrány érte őket és az Ebktv. 8. §-a szerinti valamely védett tulajdonsággal rendelkeztek. A törvény nem írja elő az igényérvényesítő (munkavállaló) számára a hátrány és a védett tulajdonság közötti okozati összefüggés bizonyítását, illetve valószínűsítését. Az egyenlő bánásmód megsértése esetén érvényesülő kimentéses bizonyítás alapján a munkáltató kötelezettsége bizonyítani, hogy hiányzik az okozati összefüggés a hátrány és a védett tulajdonság között, azaz megtartotta az Ebktv. és a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény vonatkozó előírásait vagy azt nem volt köteles megtartani.

- [124] Az eljáró bíróságok egybehangzóan és helytállóan állapították meg, hogy a felperesek a valószínűsítési kötelezettségüknek eleget tettek, amikor állították, hogy védett tulajdonságuk – politikai véleményük – és az őket ért hátrány – közalkalmazotti jogviszonyuk rendkívüli felmentéssel történő megszüntetése – tényét bizonyították és állították a perben a kettő közötti ok-okozati összefüggés fennállását. A KMK véleményből következően ezért a perben az alperes bizonyíthatta, hogy az okozati összefüggés a védett tulajdonság és a hátrány között nem állt fenn, vagy megtartotta az Ebktv. és az Mt. vonatkozó előírásait, avagy azt nem volt köteles megtartani.
- [125] A kimentéses bizonyítással összefüggésben a felperesek felülvizsgálati kérelmükben arra helytállóan hivatkoztak, hogy az adott esetben a bíróságok megalapozatlanul érveltek az Ebktv. 7. § (2) bekezdés a) pontjának fennállásáról, mert az adott esetben a jogviszony specialitására figyelemmel a kimentés tekintetében az Ebktv. 22. §-át kellett alkalmazni. Az Ebktv. III. fejezete rendelkezik ugyanis az egyenlő bánásmód követelményének egyes területeken történő érvényesítéséről, amely fejezet első címe tartalmazza a foglalkoztatással összefüggő szabályokat (Ebktv. 21-23. §).
- [126] Az Ebktv. 7. §-a és 22. §-ai egymáshoz viszonyulása vizsgálata során a lex specialis derogat legi generali elvének figyelembevételével – a 7. § (2) bekezdésének első mondatában foglalt eltérés lehetőségével összhangban – megállapítható, hogy a foglalkoztatási diszkriminációval kapcsolatos ügyekben – a felperesek által valószínűsített védendő tulajdonságra figyelemmel – a kimentés tekintetében az Ebktv. 22. §-át kell alkalmazni.
- [127] A foglalkoztatást érintő jogviszonyokban a diszkrimináció eseteire az Ebktv. 7. § (2) bekezdésében foglaltak féltetéle és az Ebktv. 22. §-ában foglaltak alkalmazása egyeztethető össze az uniós joggal. Az irányelv 14. cikk (2) bekezdésében foglalt mindhárom feltétel (munka természetéből adódó követelmény, jogszerűség, arányosság) megjelenik az Ebktv. 22. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt kimentési okban, így az uniós jog követelményének megfelel (Kúria Mfv.10.525/2018/5., közzétéve BH2019.M.14.)
- [128] Az ügy alapjogi érintettsége okán nem volt mellőzhető az Alkotmánybíróság e körben adott értelmezése, amelyet a 22/2023. (X. 4.) AB határozatban fejtett ki.
- [129] A határozat indokolása szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés első mondatában megfogalmazott törvény előtti egyenlőség (pozitív irányú megközelítés) és a (2) bekezdés szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalma (negatív irányú megközelítés, amely az alapjogok tekintetében és egyúttal védett tulajdonság alapján tett különbségtételt tiltja) az egyenlőséghez, az egyenlő bánásmódhoz való jog két, szorosan összetartozó aspektusát jelenti. Az egyenlőség nem jelenti a megszerzhető jogok, avagy kötelezettségek terjedelmének teljes azonosságát. Az alkotmányosan védett igény az, hogy a releváns szempontból hasonló eseteket hasonlóan kezeljék, illetve, ha valamely, az Alaptörvényből levezethető többletelem miatt szükséges a különbségtétel, akkor a szabályozás reflektáljon a lényeges és releváns szempontból különböző helyzetben lévő megkülönböztető jegyeire is {22/2023. (X. 4.) AB határozat [21] bekezdés.}
- [130] Az Alaptörvény XV. cikk (1)-(2) bekezdése kapcsán három kérdést kell vizsgálni. Először azt

Mfv.IV.10.059/2025/4.

kell megállapítani, hogy fennáll-e az érintett hátrányára eltérő bánásmód. Mivel a diszkrimináció szükségképpen valamilyen viszonyrendszerben érvényesül, vizsgálendő az is, hogy az érintett összehasonlítható helyzetben (homogén csoportban) van-e azokkal, akikhez képest a hátrányát az indítványban állítják. Másodsorban azt kell megvizsgálni, hogy az indítványozó a XV. cikk alapján milyen tartalmú sérelmet állít: a törvény előtti egyenlőség megsértésére hivatkozik {Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése}, vagy arra, hogy egy védett tulajdonságra tekintettel tett alapjogi különbségtételről van szó {Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdés}. Végezetül a megkülönböztetés típusához igazodóan az észszerűségi, illetve a szükségességi arányossági teszt alkalmazásával mérlegelni kell, hogy az azonosított hátrányos megkülönböztetés igazolható-e, összeegyeztethető-e az Alaptörvénnyel {22/2023. (X. 4.) AB határozat (22) bekezdés}.

- [131] Mivel az adott esetben a hátrány igazolt és nem vitatottan a felperesek védett tulajdonságukkal összefüggő alapjogi különbségtételt állítanak, nem volt mellőzhető az összehasonlítható helyzetben lévő homogén csoport meghatározása. Homogén csoportnak azonban az adott esetben azok a pedagógusok tekinthetők, akik azonos súlyú kötelezettségszegés elkövetése mellett nem szenvedték el azt a hátrányt, amelyet a felperesek megjelöltek. Ilyen csoportot azonban a felperesek nem jelöltek meg.
- [132] A perbeli esetben ugyanis az volt megállapítható, hogy a petícióban megfogalmazott véleménnyel a felpereseken kívül más személyek is nagy számban egyetértettek, ugyanakkor e személyek politikai véleménynyilvánítása e kiáltvány aláírásában, avagy csak a felpereseknél kisebb mértékű munkamegtagadásban nyilvánult meg. A megjelölt csoport tagjai tehát vagy nem éltek a polgári engedetlenség eszközével, avagy elmulasztott óraszámuk kisebb mértékű volt, így a kötelezettségszegésük sem volt azonos.
- [133] Az adott esetben a felperesek állítása az volt, hogy politikai véleményük nem kizárólag a polgári engedetlenségben nyilvánult meg, hanem az azt megelőzően aláírt felhívásokban, petícióban, vagyis a felpereseken kívül más pedagógus által is kinyilvánított véleményben. A felperesek azzal, hogy a munkabeszüntetést politikai véleménynyilvánítás kifejezése módjaként állították – jóllehet kifejezetten vállalták annak hátrányos következményeit – mentesíteni akarták önmagukat a mulasztásban megnyilvánuló jogsértés súlyosabb jogkövetkezménye alól. A peradatok alátámasztották, hogy a felperesek mellett többen éltek a politikai véleménynyilvánítás eszközével, ugyanakkor ezzel összefüggésben – munkabeszüntetés hiányában – őket hátrány nem érte.
- [134] Az a körülmény, hogy politikai álláspontjuk egyező volt, ugyanakkor a jogsértést nem követték el, így hátrányt sem szenvedtek, nem teszi lehetővé, hogy a diszkriminációs tényállás fennállása során összehasonlítható helyzetet állapítson meg a bíróság. Ez adott esetben akkor állt volna fenn, ha a felperesekkel egyezően mások is megtagadják a munkavégzést és a rendelkezésre állási kötelezettségüket, ugyanakkor nem rendelkeznek a felperesekkel azonos védendő tulajdonsággal, politikai véleménnyel és ennek következtében az ő jogviszonyuk megszüntetésére nem került volna sor. Ilyen azonban az adott esetben nem állt fenn.
- [135] Ez utóbbi érvelést a következetes bírósági gyakorlat is alátámasztja, amely szerint a munkáltató az összehasonlítható helyzet hiányának bizonyításával mentheti ki magát sikerrel {BH2016.M.16. III.}. Nem minősülnek a diszkriminációra hivatkozó munkavállalóval összehasonlítható helyzetben lévő csoportnak azon személyek, akik a munkavállaló által valószínűsített védett tulajdonsággal maguk is rendelkeznek (Kúria Mfv.10.450/2018/7., közzétéve BH2019.M.14.III.) kifejtett megállapítás is. A fentiekből következően megállapítható, hogy a perben irányadó és releváns tényállás alapján a felperesek ugyan rendelkeztek védett tulajdonsággal és őket hátrány is érte, ugyanakkor a két tény közötti okozati összefüggés fennállásának hiányát az alperes a felperesek által sem vitatott jogsértések számának megjelölésével és bizonyításával a perben sikerrel bizonyította.

Mfv.IV.10.059/2025/4.

- [136] A felperesek megalapozatlanul hivatkoztak továbbá az egyébként ekként jogszerű rendkívüli felmentés esetén a munkáltató joggal való visszaélésére is.
- [137] A KMK vélemény 4. pontja szerint az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére és a joggal való visszaélésre való egyidejű hivatkozás esetén elsődlegesen azt lehet vizsgálni, hogy a hátrányokozás összefüggésben áll-e valamely, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben felsorolt védett tulajdonsággal. A joggal való visszaélés akkor vizsgálendő, amennyiben ilyen védett tulajdonság nem állapítható meg.
- [138] A felperesek a politikai véleménynyilvánításukat egyrészt védett tulajdonságként határozták meg, harmadlagosan pedig arra hivatkoztak, hogy e véleménynyilvánításukkal függött össze a velük szemben alkalmazott jogkövetkezmény, vagyis az alperes a felmentés jogát rendeltetésellenesen gyakorolta.
- [139] Nem jogszabálysértő az eljáró bíróságok által a joggal való visszaélésre alapított kereseti kérelmek elutasítása sem. E körben a bizonyítás az irányadó jogszabályi előírásra figyelemmel a felpereseket terhelte.
- [140] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben megalapozatlanul érveltek azzal, hogy a bíróságok a valós tényállás figyelmen kívül hagyása mellett a Pp. 279. § megsértésével okszerűtlenül és iratellenes mérlegeléssel nem állapították meg az Mt. 7. §-ának sérelmét. A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában megalapozottan állapította meg, hogy az igazgató véleményének elfojtása sem mint cél, sem mint eredmény nem volt értékelhető és a felmentés jogellenességét nem eredményezhette. A joggal való visszaélés megállapítására akkor kerülhet sor, ha annak célja az érintettek, vagyis a perbeli esetben a felperesek véleményének elfojtására irányult volna, ugyanakkor illet a felperesek a keresetlevelükben és az eljárás folyamán sem állítottak. Az a körülmény, hogy az intézmény igazgatója nem értett egyet a felperesek közalkalmazotti jogviszonyának megszüntetésével, a joggal való visszaélést nem teszi megállapíthatóvá.
- [141] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet – az indokolás kiegészítésével – a Pp. 424. § (1) bekezdésének alkalmazásával hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

- [142] I. A Sztrájkvtv. rendelkezéseit figyelmen kívül hagyó munkabeszüntetés a foglalkoztatási jogviszonyokban nem minősülhet a véleménynyilvánítás jogszerű formájának, ezért annak munkáltatói figyelmeztetést követő alkalmazása megalapozhatja a jogviszony azonnali hatályú megszüntetését.
- II. Nem állapítható meg diszkrimináció, ha a politikai vélemény kifejtése és a jogviszony azonnali hatályú megszüntetése közötti okozati összefüggés hiányát a munkáltató a foglalkoztatási jogviszonyból eredő lényeges kötelezettség jelentős mértékű, vétkes megszegésével bizonyítja.

Záró rész

- [143] A pervesztes felperesek a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amelynek összegét a Kúria a felülvizsgálati eljárásban a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségekről szóló 17/2024. (XII.9.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján állapította meg.
- [144] A felülvizsgálati eljárás illetékét – a felperesek munkavállalói költségkedvezményére tekintettel – a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam viseli.
- [145] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a felperesek kérelmére Pp. 405. § (1) bekezdése szerint

Mfv.IV.10.059/2025/4.

alkalmazandó, Pp. 376. § (1) bekezdés a) pontja alapján a 2025. október 1-én tartott tárgyaláson bírálta el.

[146] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

Budapest, 2025. október 1.

s.k. a tanács elnöke,
s.k. bíró,

s.k. bíró,

s.k. bíró